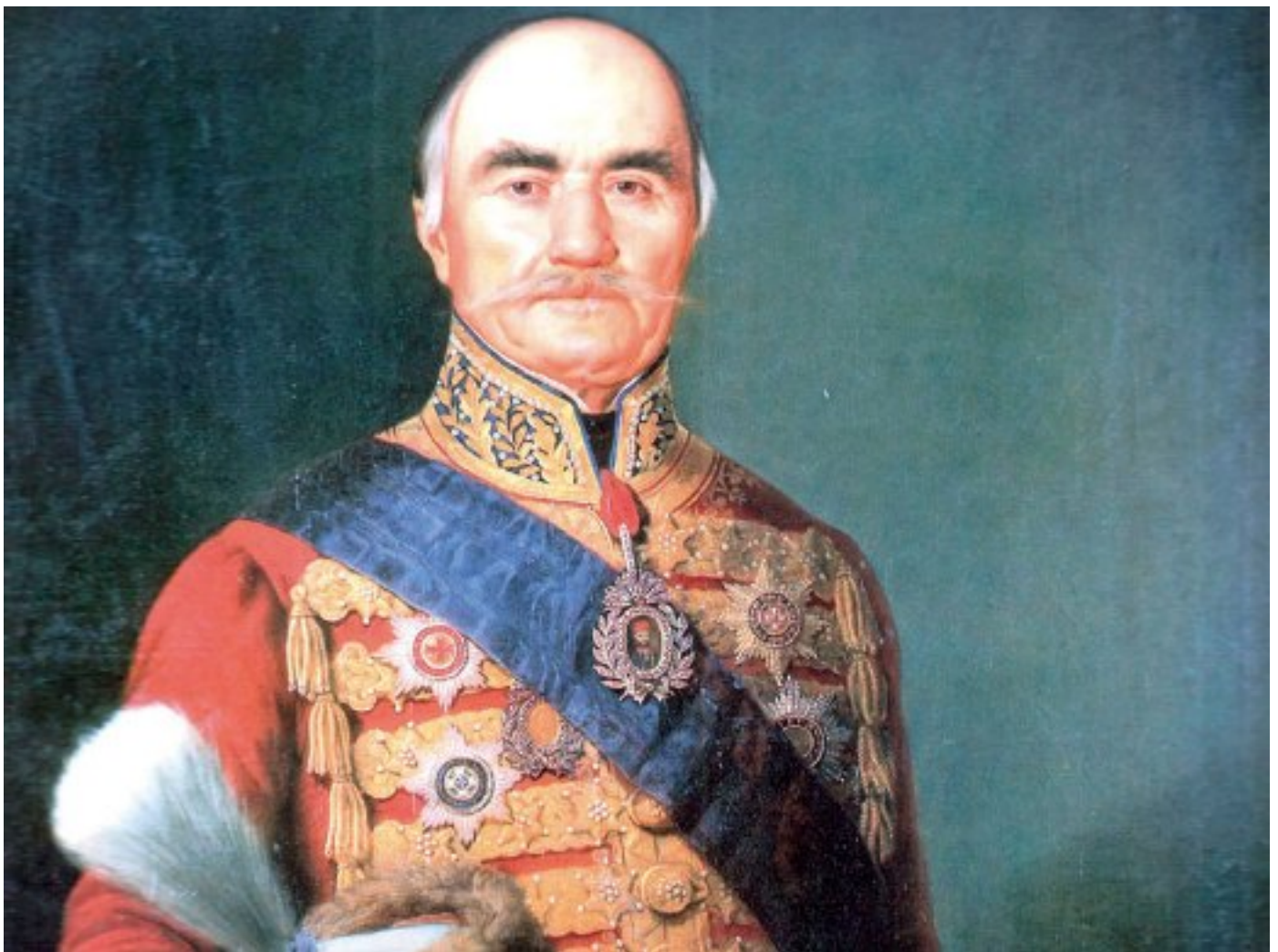

На данашњи дан 1815. године српски књаз Милош Обреновић постигао је споразум с везиром Београдског пашалука Марашли Али пашом о мешовитој српско-турској управи, чиме је отворен простор за завршетак Другог српског устанка. Турско царство је ферманом утврдило повластице Срба: да сами сакупљају порез, да имају народну канцеларију, да у суђењу Србима учествују и српски кнезови, да у својству главног књаза Милош посредује између народа и београдског везира, а Турцима је ускраћено да живе у селима и у њима држе читлуке (поседи). То је био почетак краја турске власти у Србији, а књаз Милош је преузео унутрашњу управу.

На данашњи дан 1842. године рођен је српски свештеник и историчар Димитрије Руварац, члан Српске краљевске академије. Био је библиотекар патријаршијске библиотеке у Сремским Карловцима. Проучавао је политичку, црквено-политичку и

књижевну историју. Веома плодан аутор, бавио се и публицистиком. Дела: "Постанак и развитак српске црквено-народне аутономије", "Српска митрополија карловачка око половине XVIII века", "Историја архиепископско-митрополитско- патријаршке библиотеке у Сремским Карловцима".

732 - Франачки владар Карло Мартел нанео је код Поатјеа (Тура) тежак пораз војсци Сарацена под командом валије Абд-ар-Рахмана, чиме је заустављен даљи продор ислама. Захваљујући тој победи упамћен је као Мартел, у значењу чекић, маљ.

1154 - Умро је енглески краљ Стивен, унук Вилијама Освајача, који је током владавине испољио велику храброст предводећи војску у грађанском рату, али и мањак политичког талента. Две године пре смрти, у време кад је већи део Енглеске разорен унутрашњим борбама признао је као наследника престола Хенрија, касније Хенрија II, првог владара из куће Плантагенета.

1400 - Умро је енглески писац Џефри Чосер, зачетник модерне енглеске књижевности, један од највећих европских песника Средњег века. Његова збирка "Кентерберијске приче", састављена од 24 приче (две у прози, остале у стиховима), најзначајније је енглеско средњовековно књижевно дело и увод у модерну епоху енглеске литературе. У "Кентерберијским причама" је приказао занимљиву и реалистичну слику друштвеног живота Енглеске 14. века, обухвативши све сталеже и многа занимања. Остала дела: "Књига о војвоткињи", "Роман о ружи", "Парламент птица", "Троил и Кресиди", "Легенде о добрим женама".

1415 - Енглези су у Стогодишњем рату, под командом краља Хенрија V, нанели тежак пораз Французима у бици код Азенкура на северу Француске.

1495 - У Португалији је на престо ступио краљ Мануел I, којег су савременици називали "Мануел Велики" или "Мануел Срећни", за чије је владавине до 1521. земља процветала и постала поморска и колонијална сила првог реда. Пружао је велику помоћ истраживачким подухватима морепловаца - Васка да Гаме, Дијаша де Новеша Бартоломеја, Дијега Кама, Педра Алвареша Кабрала, чиме је одлучујуће допринео откривању поморског пута за Индију и открићу Бразила, после чега су и Индија (у ствари само трговачка упоришта и луке на обали Индије и данашње Малезије) и Бразил постали португалски колонијални поседи.

1616 - Холандски морепловац Дирк Хартог на путу према Јави открио западне обале Аустралије.

1647 - Умро је италијански физичар и математичар Еванђелиста Торичели, проналазач живиног барометра, тзв. Торичелијеве цеви. Утврдио је и закон о истицању течности из суда, усавршио телескоп и конструисао прост микроскоп. Након што је Галилеј ослепео Торичели му је био лични секретар, да би доцније наследио његову катедру.

1806 - Рођен је немачки филозоф Каспар Шмит, познат као Макс Штирнер, први теоретичар анархизма. Био је младохегелијанац, изразити индивидуалиста. Дела: "Једини и његова својина", "Историја реакције".

1825 - Рођен је аустријски композитор, виолиниста и диригент Јохан Штраус Млађи, творац бечке оперете. Компоновао је и валцере, полке, мазурке, маршеве. Студирао је композицију, а затим радио као уметнички руководилац и диригент бечких дворских балова. Са својим забавним оркестром наступао је широм света, укључујући Београд. Штраус је показивао интересовање за српску музичку баштину и по српским мотивима је написао оперету "Јабука" чијим концертним извођењем је велики композитор 1894. у Бечу обележио пола века уметничког рада. Дела: оперете "Слепи миш", "Циганин барон", "Ноћ у Венецији", "Јабука", валцери "На лепом плавом Дунаву", "Приче из бечке шуме", "Бечка крв", "Беч, жене и песме".

1838 - Рођен је француски композитор Жорж Бизе, аутор опере "Кармен", ремек дела француског музичког реализма. Један је од најоригиналнијих и најсугестивнијих француских оперских композитора. Био је ученик Шарла Гуноа. Завршио је конзерваторијум у Паризу. Остала дела: опера "Ловци бисера", сценска музика за "Арлезијанку" Алфонса Додеа, "Симфонија у ц-дуру".

1881 - Рођен је шпански сликар, вајар, керамичар и декоратер Пабло Руис Пикасо, оснивач кубизма, један од најзначајнијих сликара 20. века. Сликарство је учио у родној Шпанији, а од 1904. је стално живео у Паризу. Насликао је више од 18.000 слика које су ликовни критичари поделили на неколико фаза: плаву, ружичасту, црну, кубистичку и надреалистичку. Револуционарне кубистичке слике, почев од "Госпођица из Авињона" из 1907. су му донеле светску славу. Насликао је "Гернику", слику на којој је потресно

приказао трагичну судбину своје отаџбине у рату и заклео се да се неће вратити у Шпанију док је на власти Франко, који је умро две године после Пикаса.

1909 - Намесника Кореје и бившег јапанског председника владе принца Ита Хиробумија убили су корејски националисти, противници протектората Јапана над њиховом земљом.

1918 - Код места Виторио Венето почела једна од последњих битака у Првом светском рату, која је завршена 3. новембра победом Италијана над већ дезорганизованом аустроугарском војском.

1936 - Немачка и Италија створиле су осовину Рим-Берлин, која ће потом, укључењем Јапана, прерасти у војно-политички блок који ће изазвати Други светски рат.

1938 - Либија постала део Италије.

1941 - Неуспехом снага Адолфа Хитлера завршена је прва офанзива немачких трупа на Москву у Другом светском рату.

1949 - Влада Совјетског Савеза је отказала гостопримство југословенском амбасадору у Москви, а убрзо су и владе земаља источне Европе повукле амбасадоре из Југославије и под неоснованим изговором отказале гостопримство дипломатама и другим представницима Југославије.

1956 - Египат, Јордан и Сирија основали су јединствену војну команду ради координације одбране од израелског напада.

1971 - Генерална скупштина Уједињених нација одлучила је да прими Кину у светску организацију и искључи Тајван.

1983 - Трупe САД окупирале су карипску острвску државу Гренаду.

1995 - На основу споразума Израела и ПЛО о палестинској самоуправи, израелске трупе су почеле повлачење из града Џенин, на окупираној Западној обали.

2001 - На донаторској конференцији Пакта за стабилност Југоисточне Европе у Букурешту Југославија добила помоћ од 430 милиона евра.

2003 - Под оптужбом за преваре и огромну утају пореза ухапшен је најбогатији руски држављанин Михаил Ходорковски, званично већински власник гигантске нафтне компаније Јукос.

2009 - Најмање 155 људи је погинуло, а више од 500 је рањено у експлозији два аутомобила бомбе у центру Багдада. Прво је експлодирала мања бомба испред зграде регионалне владе, а потом и већа у комплексу министарстава. Екстремистичка група "Исламска држава у Ираку", повезана са Ал Каидом, преузела је одговорност.

2012 - Преминула је српска вајарка Олга Јанчић. Поседовала је аутентичан ликовни израз, јединствен у српском вајарству. Стварала је у камену, каткад мермеру, и бронзи, а критичари су је тумачили као представника високог модернизма.

(Танјуг)